

แผ่นพับประชาสัมพันธ์
ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ 2567

โดย

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
โทรศัพท์ 0 3490 0440 ต่อ 19

ภูมิปัญญา เป็นความรู้ ความสามารถ และวิธีการที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ในการปรับตัวและดำรงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** จึงเป็นความรู้ความสามารถ และวิธีการปฏิบัติของชาวบ้านที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หากวิธีการนั้นเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และมีการนำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในชุมชนก็จะเรียกว่า **ภูมิปัญญาท้องถิ่น** แต่ถ้าได้รับการยอมรับในระดับชาติก็จะขยายกว้างเป็น **ภูมิปัญญาไทย**

จากความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ ๖ ประการ คือ

๑. ความเป็นท้องถิ่นที่มีรากฐานอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง
๒. เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในบุคคลที่ใช้ความรู้นั้น
๓. มีการถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ไม่ค่อยมีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
๔. เป็นความรู้ที่มาจากการลงมือทำและประสบการณ์มากกว่าเป็นความรู้จากทฤษฎี
๕. มีรากฐานในโลกทัศน์ทางศาสนา ความสำคัญด้านจิตวิญญาณและค่านิยมของชุมชนในสังคม
๖. เป็นความรู้ที่มองสรรพสิ่งอย่างองค์รวมความสมดุลของร่างกายและจิตวิญญาณ และความสำคัญในการดำรงชีวิต

การจำแนกตามแหล่งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแหล่งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทบุคคล ครอบคลุมบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในเรื่องพิธีกรรมสำคัญของท้องถิ่น บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ การประดิษฐ์ และการเกษตรกรรม โดยบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นผู้ริเริ่ม หรือเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น เช่น ครูภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้าน พระภิกษุ ผู้นำชุมชน ผู้รู้ พ่อเฒ่าแม่เฒ่า ฯลฯ

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทสถานที่ ครอบคลุมสถานที่ที่มีความสำคัญกับท้องถิ่นในด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา พิธีกรรม สถานที่ทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งเพาะปลูก ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่เป็นบุคคล หน่วยราชการ และองค์กรเอกชน

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทวัสดุอุปกรณ์ ครอบคลุมวัสดุอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อของจริง และของจำลอง ที่ใช้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

1. นางสาวลมัย เหมือนวงศ์ธรรม

บ้านเลขที่ 21/2 หมู่ที่ 1 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

1. นายจันดี เทียมมูลเหล็ก

บ้านเลขที่ 54/2 หมู่ที่ 3 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

2. นายปิ่นเทพ ผจญทรพรรค

บ้านเลขที่ 81/2 หมู่ที่ 3 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านภาษาและวรรณกรรม

1. นางบุญยวีร์ สมเชื้อเวียง

บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 4 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

1. นายทองหล่อ แถมยงค์

บ้านเลขที่ 46/2 หมู่ที่ 1 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

3. นายพิชัย แต่งสาขา

บ้านเลขที่ 2/1 หมู่ที่ 5 ตำบลลานตากฟ้า
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

